

Az 1863 Junius 20-án Szenicz mezővárosában Tttes. Berencsi uradalom részéről tartott közös tanácskozmánynak

Jegyzőkönyve:

Jelen voltak:

Tettes. Ghyczy Ágoston, 2-od alispány.	Gr. Nyáry József.
Farkas János, szbiró.	B. Schmertzing Thade.
B. Horeczky Antal, esküdt.	Majtény Antal.
	Török Ferencz.
	Koronthály Ferencz.
	Stetina Ignác, ügyis mint érdektársai meghatalmazottja.
	Berencsy Lajos.
	Földes Gyula, Gf. Eszterházy István hatalmazottja.

Tárgya:

A Berencsi uradalombeli kisebb királyi haszonvételek összesítése és arányosítása iránt beadott küldöttségi jelentés és barátságos egyesség tervezet.

Elnöklő alispány úr előadván a közbirtokosság 1861. Sept. 22-ik gyűlésében megválasztott küldöttségnek jelentését, mely szerint a Berencs uradalomhoz tartozott 15 községben a királyi kisebb haszonvételek összesíttetni, és arányosítási kulcsul a Turcsányi féle összeírásban foglalt 353 curialis telek mint usualis kulcs elfogadtatni, a jogtalan mérések betiltatni, s minden ezen jog körül felmerülhető kérdések egy választott bíróság ítélete alá bocsájtatni fognának.

A jelenlévő közbirtokosok nagyobb része ezen barátságos egyesség tervezetét az igazság és méltányossággal egyezőnek találta ugyan, s különösen az arányossági kulcsot közakarattal elfogadhatónak hiszi, mind a mellett tekintve a jelenlévők csekély számát az el vagy el nem fogadás iránt határozatot nem mond ki. — Egyébként hogy ezen közjót célzó eszközlés előbbre vitessék, következő határozatok hozattak:

1-ör A Barátságos egyesség tervezet — mélt. b. Schmertzing Tádé úr a költséget megajánlván — kinyomatik, — és minden egyes jogosított közbirtokossal oly megjegyzéssel közöltetik, hogy 15 nap alatt nyilatkozatát a terv elfogadása vagy módosítása iránt a közbirtokossági igazgatóhoz adja be. —

2-or Az italmérést jelenleg gyakorlók összeírásának az eddig követett elv szerinti, folytatása és bevégzésére Tettes. Török Ferencz úr felkérte azon megjegyzéssel, hogy e munkálatot a közjó kedvéért mielőbb befejezni és a közbirtokossági igazgatónak átadni sziveskedjék. —

3-or A Turcsányi féle összeírásban foglalt birtokok jelenlegi tulajdonosainak összeegyeztetése szükséges lévén, ennek eszközlésével megbizva lettek Tettes. Zmrlich Károly, Tomka Albert, Subert István, Berencsy Lajos urak.

KNY-19-

02094

4-er Minthogy a már megkezdett összeírásból is kiderült, hogy többen a volt úrbéri alattvalók közül minden engedmény nélkül s így a földesúri jogok legnagyobb hátrányára italmerést gyakorolnak, ezen jogtalan italmérések azonnali betiltása elkerülhetlen szükséges lévén, ezen betiltás kivitelére Mlgos. Gróf Eszterházy István úr hatalmaztatik fel.

A Berencsi uradalomhoz következő községek tartoznak: Szenicz, Szobotist, Verbócz mezővárosok Szmrák, Csácsó, Ribke, Roho, Chropov, Csasztkocz, Rovenszko, Várallya, Turoluka, Bukócz, Prítrsd, Kunó falvak. — Kelt mint fenn jegyzette Földes Gyula m. k. — Ghyczy Ágoston T. Nyitra Vármegye másod Alispánja m. k. Farkas János, szolgabíró m. k. Báró Horeczky Antal, esküdt. s. k.

Barátságos Egyesség.

Mely szerint mi alólirt közbirtokosai a T. Nyitra megyébe kebelezett Berencsi uradalomnak véget kívánván vetni mind azon rendellenességeknek és visszaéléseknek, melyek az ital árulási jog gyakorlatában mindannyi közbirtokos legnagyobb kárával elkövették, miután még mult 1861-ik év Sept. 22-én a kisebb királyi haszonvételeknek arányos felosztását közakarattal elhatároztuk, — hogy egyrészt jövedelmeinket tetemesen emelhessek, és a kisebb királyi haszonvételi jog netalántani megszüntetése esetében is a vesztett jogainkérti igazságos kárpotlást magunknak biztosíthassuk, — másrészt pedig kitűzött célunkat a hosszas perlekedés elkerülésével könnyebben elérhessük: következő megmásíthatlan barátságos egyességre léptünk:

1-ör Az italmérési regale jövedelme az egész Berencsi uradalom területén összevisszítván, az az alólirt közbirtokosok, örökösök, jogtartók s engedményesek közt jövő 1864-ik évi Szt. György naptól kezdve az alább megalapított arány s elvek szerint fog felosztatni.

2-or A korcsmaházak ser és szeszgyárak az illető magánbirtokosok kizárólagos tulajdonai maradván, nem tárgyai a közös italmérési jog arányosításának.

3-or Az italmérési kir. kisebb haszonvételi jog az összes közbirtokosság javára községenként vagy az egész uradalom területén egyben bérbe adatván, az évenként nyerendő bérösszeg az illető jogosultak közt a Turcsányi féle összeírás szerint megállapított 353 allodiális telek után, — mely telkek a közös erdők s berkek felosztásánál már szokásos aránykulcsul elfogadtattak, — fog felosztatni. — A mennyiben az összeírás idejétől kezdve a kulcsban kiírt birtokosokra nézve változások jöttek volna közbe, ezen változások az illető vitás tételben érdekelt felek közt az 5-ik pontban meghatározott bíróság által sommásan fognak megállapíttatni; az ily vitás kérdés azonban a többi tisztán álló részek birtokosait jövedelmeik hűzésében nem gátolhatja.

4-er Az előre bocsájtott pontban elfogadott arányosítási kulcs közvetlen alkalmazására nézve azon közös elhatározásban állapodunk meg, hogy:

a) miután a fennálló törvény t. i. az 1832⁶/₆ VI. t. c. az urbáriális házakban az egyesek által gyakorolt italárulást tiltja, és a VIII. t. c. szerint ezen úri jog még szerződésileg sem ragasztható urbéri telekhez: az egész Berencs uradalom területén a volt urbéres vagy ezzel rokontermészetű censualis házakban jogtalanul gyakorolt korcsmáltatás betiltatván, a mennyiben ily jog gyakorlásáért az italmerést gyakorló, valamely a törvényértelmében italmérésre jogosított közbirtokos volt

földes urnak valamit fizetett volna, az illető földbirtokos a felvett összeg visszatérítésére köteleztetik.

b) Azon curialis házakban engedélyzett ser és pálinka mérések, melyeknek tulajdonosai alap szerződésük és szerzeményi leveleik értelmében a kimért italkat az urasági ser és szeszgyárakból tartoznak venni, — azon megjegyzéssel, hogy ezentúl italaikat a közös bérlőtől tartozzanak szerezni, — a törvény és szerződések értelmében továbbra is meghagyatnak.

c) Azon curialis telkek birtokosai, kik valamely földesúrtól feltétlen italmérési jogot szereztek, az illető engedményző osztályrészéből fognak magán kiegyezés, vagy az 5-ik pontban elfogadott választott bíróság ítélete szerint kielégíttetni, illetőleg a jövedelem évi felosztásában részesülni.

5-ör Az ezen barátságos egyesség fennebbi pontjaiban érintett, és netán még támadható egyéb vitás kérdések elintézése és végeldöntésére nézve tettes. Nyitra megye az időbeli első alispánya vagy akadályoztatása esetében a második alispány elnöklete alatt a perlekedő felek által szabadon választandó, — ha pedig bármely fél a bíróválasztást megtagadná vagy a felszólítás után 14 nap alatt nem teljesítené, az elnöklő alispány által kinevezendő 4 tagból álló Compromissionalis bíróság ítéletének vetjük magunkat alá, olykép, hogy ezen bíróság ítéletétől birtokon belől csak a megyei törvényszékre lehessen fellebbezés; — és ítéletének a megyei törvényszék által lett helyben hagyása után a vesztes fél költségére bírói végrehajtás útján azonnal érvény szereztessék.

6-or Hogy a kitűzött jótékony cél mielőbb eléressék és az eljárás egye-
sek visszalépése által meg ne zavartassék, magunkat a fent írt pontok szoros megtartására kötelezzük, és pedig 1000 f. o. é. vinculum lefizetésének terhe alatt, mely a közbirtokossági igazgató kérésére, sommás szóbeli eljárás és szabadon választandó bíró ítélete folytán a szerződés szegő félen annyiszor, mennyiszer megvehető lesz.

7-er Hogy a közbirtokosság által megállapított fennebbi szabály jótéteményeiben azon volt urbéri községek is, melyek az 1836. VI. t. c. 2. §-a értelmében $\frac{1}{4}$ illetőleg $\frac{1}{2}$ évi bormérési joggal bírtak, szinte részesülhessenek; az uradalomhoz tartozó községek jelen szerződéshez járulásra felszólíttatni fognak; — s azon községek, melyek törvényszerű bormérési jogukat a volt földesurak korcsmáltatási jogával öszvesíteni, s együtt bérbe adni akarnák, az ugyan azon község összes italmérési jogáért bejövő bérösszeg $\frac{1}{8}$ ad, illetőleg $\frac{1}{4}$ részében fognának részesíttetni.

8-or Ha ezen barátságos egyességet minden közbirtokos és mindazok, kiket illet, alá nem írják, akkor alólírottak felperessége és pénzelőlegezése mellett az 1807: 21 és 1832/6: 12. t. cikkek értelmében rendes arányossági per fog a vonakodók ellen indíttatni; az előlegezett perköltségek specialis hypothekakául a bejövendő közös jövedelmek szolgálandván. —

Mely ekként megkötött barátságos egyesség nagyobb erejére jelen szerződő levelünket sajátkezű aláírásainkkal, és nemzetiségi pecséteinkkel megerősítve kiadtuk Szeniczén 1863-ik évben.

Kimutatása

a Turcsányi féle összeírásban foglalt, és az erdők s berkek osztályánál elfogadott arányossági kulcsba felvett allodiális telkeknek, és ezekre minden 10,000 ft. haszonbérből esendő összegeknek.

Folyó szám	Birtokosok nevei a Turcsányi féle összeírás szerint	Az általuk birt allo- diális tel- kek	10,000 ft. évi bérből esnék I. telekre 28 ft. 32 ⁸⁶ / ₁₀₀ kr. o. é.	
			ft.	kr.
1	Amade örökösök	78 ¹⁰ / ₄₀	2216	71 ⁴⁰ / ₁₀₀
2	B. ifj. Horeczky József	57	1614	73 ¹⁰ / _{..}
3	B. Jeszenák János ² / ₃	64 ²⁵ / _{..}	1220	49 ¹⁰ / _{..}
	B. Jeszenák Pál ¹ / ₃		610	24 ⁵⁵ / _{..}
4	Gr. Nyári József és János	18 ²⁰ / _{..}	524	7 ⁹³ / _{..}
5	Fogarassy Gábor	10	283	28 ⁶¹ / _{..}
6	Gulik örökösök	9 ²⁰ / _{..}	269	12 ¹⁸ / _{..}
7	B. Révay Pál (Motesiczky)	1	28	32 ⁸⁶ / _{..}
8	Zmertich József	5 ³⁴ / _{..}	165	72 ²⁴ / _{..}
9	Tomka János	6 ⁰² / _{..}	171	38 ⁸¹ / _{..}
10	Tomka Ignác	1 ³² / _{..}	50	99 ¹⁵ / _{..}
11	Halus örökösök	1 ³² / _{..}	50	99 ¹⁵ / _{..}
12	id. b. Horeczky József	13 ³⁰ / _{..}	389	51 ⁸⁴ / _{..}
13	Vietorisz Pál	15 ²⁰ / _{..}	439	09 ³⁶ / _{..}
14	Vietorisz József			
15	Kalmán örökösök	3	84	98 ⁵⁸ / _{..}
16	Demkovits	2	56	65 ⁷² / _{..}
17	Zsarnoczay	4 ²⁰ / _{..}	127	47 ⁸⁸ / _{..}
18	Blaskovits	1	28	32 ⁸⁶ / _{..}
19	Gvadányi gfné	3	84	98 ⁵⁸ / _{..}
20	Zamaroczy István	8 ¹⁰ / _{..}	233	71 ¹⁰ / _{..}
21	Petko Pál özvegye	7 ³⁰ / _{..}	219	54 ⁶⁸ / _{..}
22	Körmendy Pál	2 ²⁰ / _{..}	70	82 ¹⁵ / _{..}
23	Koronthály Györgyné	2 ³⁰ / _{..}	77	90 ³⁶ / _{..}
24	Mesterházy örökösök	1 ²⁰ / _{..}	42	49 ²⁹ / _{..}
25	Nagy örökösök	1 ²⁰ / _{..}	42	49 ²⁹ / _{..}
26	Török László	2 ⁰ / _{..}	14	16 ⁴³ / _{..}
27	Symándy György	2	56	65 ⁷² / _{..}
28	B. Horeczky örökösök	2 ⁰⁵ / _{..}	60	19 ⁸³ / _{..}
29	Hávor György	1 ²⁰ / _{..}	42	49 ²⁹ / _{..}
30	Odonnel bárónő	2 ⁰ / _{..}	14	16 ⁴³ / _{..}
31	Dohnány János	1 ²⁰ / _{..}	42	49 ²⁹ / _{..}
32	Brogyányi özvegy	5 ²⁰ / _{..}	155	80 ⁷⁴ / _{..}
33	Turkovits özvegye	1	28	32 ⁸⁶ / _{..}
34	Jeszenák István	3 ²⁰ / _{..}	99	15 ⁰² / _{..}
35	Turkovits József és társai	3	84	98 ⁵⁸ / _{..}
36	Mikovényi örökösök	3	84	98 ⁵⁸ / _{..}
37	Koronthály István	4	113	31 ⁴⁵ / _{..}
38	Petko Ádám	2	56	65 ⁷² / _{..}
39	Dohnány Károly	1 ²⁰ / _{..}	42	49 ²⁹ / _{..}
Öszvesen		353	10000	—

T. cz.

Azon meggyőződésből kiindulva, hogy az italmérési jog szabályozása által, a Berencsi uradalom minden közbirtokosa jövedelmeit tetemesen emelhetné, és e jognak netáni országos megváltása esetén, a méltányos megváltási összeget magának biztosíthatná: megbízták alólírtat a közbirtokosok urak 1861 Julius 2-án tartott közbirtokossági gyűlés végzése által a regalék rendezése iránti szükséges törvényes lépéseknek megtételére.

Az 1861-ik Sept. 22-iki közbirtokossági gyűlésből pedig barátságos egyesség tervezet, és az arányosítási kulcs kidolgozására alólírt elnöklete alatt Conrád Mihály, gf. Nyáry József, Stetina Ignác, Zmertich Károly urak küldettek ki.

Ezen küldöttség megbízatásában eljárván, Tettes. Ghyczy Ágoston 2-od alispány úrhoz a végett folyamodott, hogy a beterjesztett tervezet alapján az egyességet megkísérteni sziveskednék.

Az ide % alá zárt jegyzőkönyvből átlátni méltóztatik a fentebbi folyamodás folytán bíróság jelenlétében megtartott közbirtokossági gyülekezet végzéseit, melyek 2-a nyomán bátor vagyok % alatt a beterjesztett és helyesnek talált egyességi tervezetet, %//. alatt pedig a Turcsányi féle összeírásban foglalt usualis kulcsot oly végből közleni: hogy az el vagy el nem fogadás iránt 15 nap alatt nyilatkozni, s a kulcsnak a jelen tulajdonosokkal összeegyeztetéséhez szükségelt netáni felvilágosításokat az e végre megbízott küldöttséggel közleni méltóztassék.

Kelt Ujlakon 1863-ik Jul. 10-én.

Gf. Eszterházy István m. p.

